

27 september 2026

(Dag der Zeelieden)

Kiran Joy o.p.

Vandaag staan we opnieuw stil bij de zee. Het is nog niet zo lang geleden dat we hier samenkwamen voor zo'n viering. Twee maanden terug, op Sea Sunday, dachten we in ons gebed aan de zeelieden.

We zouden ons dus terecht kunnen afvragen: waarom alweer een viering?

Hoewel het misschien hetzelfde lijkt, is vandaag een klein beetje anders. De Dag der Zeelieden maakt deel uit van de maritieme geschiedenis van deze stad. We gedenken in het bijzonder de zeelieden die tijdens de twee wereldoorlogen het leven lieten, en alle leden van de maritieme gemeenschap die in tijden van conflict zijn omgekomen.

Vandaag kijken we terug. En toch, vreemd en pijnlijk genoeg, kijken we als we terugblikken tegelijkertijd naar het heden. Misschien is de afstand tussen de zeelieden die we herdenken en de zeelieden van vandaag niet zo groot als we zouden willen denken.

Een paar weken geleden werkte een Indiase zeeman genaamd Shivanand als motormonteur aan boord van de tanker *Settebello*. Het was zijn eerste

vaart. Hij was pas zes maanden op zee. Zijn zoon Samar belde hem meerdere keren per dag.

Toen hielden de telefoongesprekken plotseling op.

Het schip *Settebello* was in de Golf van Oman aangevallen. Drie zeelieden kwamen om het leven. Shivanand was een van hen.

Hij is niet de enige. Volgens de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) zijn er de afgelopen maanden meer dan veertig zeelieden omgekomen bij aanvallen op schepen tijdens de oorlog in het Midden-Oosten. De Straat van Hormuz, de Rode Zee, de Zwarte Zee en de kust van Somalië zijn allemaal gevaarlijke plekken geworden voor burgerzeelieden. Ze worden nog steeds het slachtoffer van oorlogen die niet de hunne zijn.

Wanneer landen oorlog voeren, zijn het zo vaak gewone mensen die de gevolgen dragen. In een hoofdstad wordt een besluit genomen, en ergens verliest een moeder haar zoon. In een militair hoofdkwartier wordt een bevel gegeven, en ergens moet een gezin op de vlucht slaan. Er wordt een raket afgevuurd en zeelieden die niets met het conflict te maken hadden, vragen zich plotseling af of ze hun thuis ooit nog zullen terugzien.

Daarom klinkt het oude spreekwoord dat het decor vormt van Ezechiël's woorden vandaag zo actueel: "*De vaderen hebben zure druiven gegeten en de tanden van de kinderen zijn er stroef van*" (Ezech. 18,2)

Dat is ook de tragedie van geweld: de een eet de zure druiven, maar een ander proeft de bitterheid. De ene generatie begint een ruzie, de andere erft die. Grenzen die decennia geleden zijn getrokken, worden vandaag de dag slagvelden. De ene gruweldaad wordt in herinnering gebracht om een andere te verklaren. En geleidelijk aan beginnen mensen te spreken alsof de geschiedenis zelf hun vrijheid heeft ontnomen. 'Onze vaders hebben het gedaan. Onze vijanden zijn ermee begonnen. De geschiedenis heeft ons ertoe gedwongen. Wij hebben dit conflict geërfd. We hadden geen keuze. Zo zijn de dingen nu eenmaal.'

Ezechiël daagt juist dit fatalisme uit. De profeet weigert toe te laten dat de zonde van gisteren de vrijbrief van vandaag wordt: “Om het kwaad dat hij gedaan heeft, zal hij sterven” (*Ezechiël 18:26*). Je geschiedenis mag je dan wel verklaren, maar ze kan je niet ontslaan van de verantwoordelijkheid voor wat je nu doet. We zijn niet louter gevangenen van wat ons is overgeleverd. De haat die we hebben geërfd, hoeft niet de haat te worden die we doorgeven. De keten kan worden doorbroken. Er is een andere weg mogelijk.

Daar komt het evangelie ons tegemoet: een ‘ja’ kan een ‘nee’ worden, en een ‘nee’ kan een ‘ja’ worden. Dat is de mogelijkheid tot bekering. Bekering betekent dat wij onderbreken wat onvermijdelijk leek en weigeren toe te laten dat overgeërfde patronen ons lot worden. Wat gebeurd is, kunnen wij niet ongedaan maken. Maar wat hierna gebeurt, is nog onbeslist.

Voor God moet iedere generatie verantwoording afleggen voor wat zij doet met de wereld die zij ontvangt. Wij kunnen onze verantwoordelijkheid niet afschuiven op onze voorouders, onze vijanden, de geschiedenis, of de vermeende onvermijdelijkheid van conflicten.

We eren degenen die op zee zijn omgekomen niet door nieuwe generaties doden te creëren. We eren hen wanneer herinnering verandert in wijsheid, en verdriet in mededogen.

Vandaag, terwijl we de zeelieden van de marine, de koopvaardij en de vissersvloot gedenken die in vroegere oorlogen zijn omgekomen, gedenken we ook Shivanand en vele anderen, die hun gezinnen achterlaten om te werken, maar verstrikt raakten in de conflicten van anderen.

Laat ons gebed vandaag heel eenvoudig zijn. Moge de zee, die zoveel menselijke arbeid, verlangen, scheiding, opoffering en verdriet heeft gedragen, geen nieuw slagveld worden, maar opnieuw een weg tussen volkeren. Dat wij de moed hebben om het eeuwenoude excuus te verwerpen dat, omdat anderen de zure druiven hebben gegeten, iemand anders voor altijd de bitterheid moet verdragen.

En laten wij God vragen om wat Paulus in de tweede lezing “de gezindheid van Christus” noemt een gezindheid die bevrijd is van rivaliteit en hoogmoed, een gezindheid die in staat is verder te kijken dan haar eigen belangen, naar de belangen van anderen. Moge die gezindheid ruimte vinden in de harten van allen die beslissingen nemen over oorlog en vrede, en ook in ieder van ons. Moge God ons de vrijheid geven om de keten te doorbreken, de moed om van koers te veranderen, en de genade om na zoveel menselijke ‘nee’s’ opnieuw ‘ja’ te zeggen tegen vrede.